

Sygn. akt: II S 281/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie, II Wydział Cywilny - Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Krystyna Dobrowolska (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Barbara Kursa

SO Agnieszka Cholewa - Kuchta

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi A. M.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w Miechowie, sygnatura akt I Ns 9/15

postanawia:

1. stwierdzić, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w Miechowie o sygn. I Ns 9/15 doszło do naruszenia prawa skarżącej A. M. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;
2. przyznać skarżącej A. M. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Miechowie kwotę 3 000 zł (trzech tysięcy złotych);
3. oddalić skargę w pozostałym zakresie;
4. zwrócić skarżącej kwotę 100 zł (sto złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

UZASADNIENIE

Skarżąca A. M. w dniu 30 września 2016 roku wniosła skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. I Ns 9/15 (poprzednie sygnatury XV Ns 46/13/S oraz I Ns 445/11), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Miechowie i domagała się:

1) stwierdzenia przewlekłości postępowania, 2) wydania Sądowi rozpoznającemu zalecenia podjęcia w wyznaczonym terminie czynności mających na celu przymuszenie biegłego W. H. do niezwłocznego zgłoszenia do Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego projektu rozgraniczeniowego stanowiącego załącznik do opinii technicznej ww. biegłego z dnia 22 kwietnia 2014 r. względnie wyznaczenie innego biegłego, który wykona takie zarządzenie Sądu, 3) zasądzenia od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Miechowie na rzecz wnioskodawczynie kwoty 14 000 zł tytułem sumy pieniężnej o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy, 4) zwrotu wnioskodawczynie z urzędu uiszczonej od niniejszej skargi opłaty w kwocie 100 zł, 5) zasądzenia od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Miechowie na rzecz wnioskodawczynie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie wywołanej niniejszą skargą przez pełnomocnika będącego radcą prawnym według norm prawem przepisanych.

Pismem z dnia 2 listopada 2016 roku Prezes Sądu Rejonowego w Miechowie zgłosił swój udział w postępowaniu i - przedstawiając tok procedowania w sprawie - wniosł o oddalenie skargi.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Sprawa o rozgraniczenie dwóch nieruchomości: działki nr (...) objętej (...) stanowiącej własność wnioskodawczyni A. M. i działki nr (...) objętej (...) stanowiącej własność uczestnika Z. G. po umorzeniu przez Gminę C. wpłynęła do Sadu rejonowego w Miechowie w dniu 29.12.2011 r. i zarządzeniem z tego samego dnia wnioskodawczyni została wezwana do uzupełnienia braku fiskalnego wniosku.

Wezwanie zostało wysłane wnioskodawczyni w dniu 29.02.2012 r. Wnioskodawczyni dokonała uzupełnienia braku fiskalnego w dniu 02.03.2012 r.

Po uzupełnieniu braku referent sprawy zarządzeniem wyznaczył termin rozprawy na 26.06.2012 r., wezwał wójta Gminy C. do przekazania decyzji o wszczęciu postępowania rozgraniczeniowego oraz wniosku o jego wszczęcie odnośnie przebiegu granic pomiędzy nieruchomością położoną w obrębie S. oznaczoną w ewidencji gruntów nr (...) będącą własnością A. M. na podstawie umowy darowizny z dnia 28.01.1993 r. z nieruchomością położoną w obrębie S. gm. C. oznaczoną w ewidencji gruntów nr (...) będące własnością Z. G. na podstawie umowy przekazania z dnia 23.10.1987 r. w terminie tygodniowym.

18.05.2012 r. do Sądu Rejonowego w Miechowie wpłynęły dokumenty, o które zwrócił się Sąd do Wójta Gminy C..

Na rozprawie w dniu 26 czerwca 2012 r. doszło do informacyjnego przesłuchania stron postępowania. Wyznaczono termin oględzin na dzień 17.09.2012 r. Sąd zobowiązał pełnomocnika uczestnika do uiszczenia zaliczki w terminie 7 dni pod rygorem pominięcia dowodu. Pełnomocnik wykonał zobowiązanie Sądu I instancji.

W dniu 11.07.2012 r. do Sądu Rejonowego w Miechowie wpłynęło pismo wnioskodawczyni precyzujące jej stanowisko.

Zarządzeniem z dnia 13.08.2012 r. referent zmienił termin oględzin na dzień 08.11.

2012 r. Zarządzeniem z dnia 08.11.2012 r. z uwagi na złe warunki atmosferyczne panujące w tym dniu został ustalony kolejny termin oględzin na dzień 11.01.2013 r. Zarządzeniem z dnia 13.01.2013 r. dokonano kolejnej zmiany terminu oględzin nieruchomości na dzień 08.04.

2013 r. z uwagi na złe warunki atmosferyczne.

Pismem z dnia 21 stycznia 2013 r. wnioskodawczyni zwróciła się o zmianę terminu dokonania oględzin z dnia 8 kwietnia 2013 r. na termin wcześniejszy przypadający na przełomie lutego i marca 2013 r.

Pismem z dnia 1 marca 2013 r. wnioskodawczyni zwróciła się ponownie o zmianę terminu oględzin na termin wcześniejszy.

Z uwagi na chorobę sędziego referenta termin oględzin nieruchomości zaplanowany na dzień 08.04.2013 r. został odwołany a kolejny termin oględzin został wyznaczony na dzień 17.05.2013 r. Dowód z oględzin ostatecznie został przeprowadzony 17.05.2013 r.

Zarządzeniem z dnia 13.06.2013 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 03.09.

2013 r. celem przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków.

Na rozprawie w dniu 03.09.2013 r. została przesłuchana większość świadków i celem przesłuchania jeszcze jednego świadka oraz przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron rozprawa została odroczone na dzień 07.11.2013 r.

Na rozprawie w dniu 07.11.2013 r. został przeprowadzony dowód z zeznań świadka Z. Ż.. Nie został przeprowadzony dowód z przesłuchania stron z uwagi na zgłoszenie nowego wniosku dowodowego i dopuszczenie dowodu z zeznań dodatkowego świadka. Celem przeprowadzenia tego dowodu rozprawa została odroczone na dzień 19.12.2013 r.

Na rozprawie w dniu 19.12.2013 r. został przeprowadzony dowód z zawnioskowanych świadków oraz dopuszczono dowód z opinii biegłego geodety celem sporządzenia projektu rozgraniczenia nieruchomości i w tym celu rozprawa została odroczone z terminem na piśmie. Pełnomocnik uczestnika został zobowiązany do uiszczenia zaliczki na poczet kosztów tejże opinii. Zaliczka została uiszczona jeszcze tego samego dnia – 19.12.2013 r.

Zarządzeniem z dnia 08.01.2014 r., doręczonym 21.01.2014r. zwrócono się do biegłego sądowego W. H. o sporządzenie opinii w terminie 6 – ciu tygodni.

Biegły pismem z dnia 20.03.2014 r. zwrócił się o przedłużenie terminu sporządzenia opinii. Biegły zwrócił się z prośbą o przedłużenie terminu wykonania zleconego opracowania rozgraniczenia do dnia 05.04.2014 r.

Pismem z dnia 05.04.2014 r. biegły sądowy zwrócił się o przesunięcie terminu sporządzenia opinii na dzień 30.04.2014 r.

W dniu 23.04.2014 r. do Sądu Rejonowego w Miechowie wpłynęła opinia rozgraniczeniowa biegłego W. H..

Zarządzeniem z dnia 28.04.2014 r. odpisy opinii doręczono pełnomocnikom stron zakreślając 14 dniowy termin składania ewentualnych zarzutów do opinii biegłego.

Pismem z dnia 27 maja 2014 r. pełnomocnik wnioskodawczynie złożył pisemne zarzuty co do treści opinii.

Zarządzeniem z dnia 25.06.2014 r. polecono biegłemu ustosunkowanie się do treści zarzutów w terminie 3 tygodni. Pismo zostało doręczone biegłemu 02.07.2014 r. W dniu 29.07.2014 r. biegły złożył pisemną odpowiedź na zarzuty wnioskodawczynie.

Postanowieniem z dnia 08.08.2014 r. przyznano biegłemu wynagrodzenie, a następnie zarządzeniem z dnia 24.09.2014 r. stwierdzono prawomocność tego postanowienia i polecono wypłatę wynagrodzenia biegłemu.

Zarządzeniem z dnia 14.11.2014 r. polecono doręczenie stronom odpowiedzi biegłego z dnia 29.07.2014 r. na zarzuty.

Pismem z dnia 11.12.2014 r. pełnomocnik wnioskodawczynie zwrócił się o wezwanie biegłego na rozprawę celem zadania pytań.

Zarządzeniem z dnia 16.01.2015 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 02.04.2015 r. na którą został wezwany biegły. Zarządzeniem zawiadomiono wnioskodawczynie oraz uczestnika o terminie rozprawy. Wezwano także biegłego do osobistego stawiennictwa.

Na rozprawie w dniu 02.04.2015 biegły złożył ustną opinię uzupełniającą. Na rozprawie nie była obecna wnioskodawczynie. Rozprawa została odroczone na dzień 21.05.2015 r. celem przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron.

Postanowieniem z dnia 14.05.2015 r. przyznano wynagrodzenie biegłemu za sporządzenie opinii uzupełniającej.

Na rozprawie w dniu 21.05.2015 r. został przeprowadzony dowód z przesłuchania stron. Celem rozpoznania wniosku zawartego w piśmie procesowym pełnomocnika wnioskodawczynie stanowiącego załącznik do rozprawy, Sąd odroczył rozprawę do dnia 04.08.2015 r.

Na rozprawie w dniu 04.08.2015 r. doszło do oddalenia wniosku o uzupełnienie opinii biegłego. Rozprawa została zamknięta i doszło do odroczenia publikacji postanowienia na dzień 18.08.2015 r.

W dniu 18.08.2015 r. zamknięta rozprawa została otwarta na nowo celem polecenia biegłemu zakluzulowania projektu rozgraniczenia.

Biegły odebrał wezwanie Sadu w dniu 31.08.2015 r. i pismem, które wpłynęło 19.10.2015 r. zwrócił się do Sądu o wskazanie wersji rozgraniczenia, które ma zostać zakluzulowane.

Zarządzeniem z dnia 18.02.2016 r. wezwano biegłego do zakluzulowania całego projektu rozgraniczenia. Sąd wskazał, iż zaewidecjonowaniu podlega projekt rozgraniczenia sporządzony przez biegłego w wersji wariantowej

Postanowieniem z dnia 06.05.2016 r. wobec nie wykonania przez biegłego ww. obowiązku Sąd skazał biegłego na grzywnę.

Biegły wniósł zażalenie na powyższe postanowienie, zwracając się jednocześnie o wskazanie wersji rozgraniczenia, która ma być zakluzluowana.

W związku z przejściem dotychczasowego referenta w stan spoczynku, zarządzeniem z dnia 11.07.2016 r. zmieniono referenta i wyznaczono termin rozprawy na dzień 27.09.2016 r.

Na rozprawie w dniu 27.09.2016 r. pełnomocnicy stron nie złożyli żadnych wniosków dowodowych i wnieśli o zakończenie postępowania, podnosząc, iż sporządzony projekt rozgraniczenia nie podlega zakluzluowaniu. Rozprawa została zamknięta i odroczone termin publikacji na dzień 03.10.2016 r.

W dniu 30.09.2016 r. pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł o otwarcie na nowi zamkniętej rozprawy wnosząc o zlecenie dotychczasowemu biegłemu ewentualnie innemu biegłemu zakluzluowania projektu rozgraniczenia.

Na rozprawie w dniu 03.10.2016 r. pełnomocnik wnioskodawczyni wyjaśnił, iż po konsultacji geodezyjnej ustalili, iż projekt rozgraniczenia winien jednak zostać zakluzluowany. Pełnomocnik poinformował, iż kontaktował się z dotychczasowym biegłym, który poinformował go aby czynności tej dokonał inny biegły.

Z tego względu rozprawa została otwarta na nowo i zakluzluowanie projektu rozgraniczenia zlecono innemu biegłemu sądowemu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 roku, Nr 179, poz. 1843 ze zm.) dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawiloci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. W ugruntowanym orzecznictwie sądów powszechnych, Sądu Najwyższego jak i sądów administracyjnych przyjmuje się, że przewlekłość postępowania to nieuzasadnione żadną z okoliczności wymienionych w art. 2 ust. 2 ustawy z 2004 r. długotrwałe zaniechanie podejmowania czynności przez organ prowadzący postępowanie lub podejmowanie czynności nieefektywnych bądź pozornych. Zachodzi ona gdy postępowanie jest długotrwałe i rozwlekłe, a trwa ponad konieczność podjęcia czynności niezbędnych do zakończenia sprawy, pozostających w związku przyczynowym z działaniem lub zaniechaniem organu. Innymi słowy to wyrażając, przewlekłość postępowania występuje, gdy zwłoka jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy. Aby stwierdzić przewlekłość postępowania konieczne jest ustalenie, że pomiędzy kolejnymi czynnościami występują długie, nieuzasadnione przerwy albo też pewne czynności nie są podejmowane w ogóle. Przewlekłość jest wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami przewidującymi prowadzenie określonych procedur (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2011 roku, III SPP 14/11, Lex nr 10959151).

Mając na względzie wskazaną wyżej sekwencję zdarzeń oraz występujące pomiędzy kolejnymi czynnościami sądu odstępy czasu wskazać należy, że w niniejszej sprawie doszło do nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy skarżącej A. M.. Sąd Okręgowy dopatrzył się nieprawidłowości po stronie Sadu I instancji w kwestii przeprowadzenia

ogłędzin nieruchomości. Ogłędziny nieruchomości zostały ostatecznie przeprowadzone 17 maja 2013 r. a więc po upływie prawie 1 roku od momentu dopuszczenia tego dowodu na rozprawie w dniu 26 czerwca 2012 r., a po upływie 1,5 roku od momentu wpływu sprawy do Sądu I instancji. Na wydłużenie czasu potrzebnego do przeprowadzenia dowodu z ogłędzin nieruchomości niewątpliwie miały wpływ podejmowane przez Sąd czynności dotyczące aż trzykrotnej zmiany terminu dokonania ogłędzin, co spowodowało znaczące przedłużenie okresu pomiędzy pierwszą a drugą rozprawą w sprawie. Sąd I instancji z przyczyn niewyjaśnionych dokonał przesunięcia pierwszego terminu tj. 17 września 2012 r. Można przypuszczać, że gdyby ogłędziny odbyły się w tym terminie to nie zachodziłaby konieczność dalszych zmian kolejno wyznaczanych terminów z uwagi na złe warunki atmosferyczne w okresie zimowym.

W niniejszej sprawie doszło także do nieuzasadnionej zwłoki w okresie od 18.02.2016 r. do 06.05.2016 r. kiedy to biegły nie ustosunkował się do wezwania Sądu o zakluzulowanie projektu rozgraniczenia. Biegły przez ten czas nie został w żaden sposób przez Sąd zdyscyplinowany. Dopiero 06.05.2016 r. wydano postanowienie o ukaraniu biegłego grzywną.

Błędem Sądu było też uleganie sugestiom pełnomocników co do braku potrzeby zakluzulowania projektu podziału, co również przyczyniło się do przewłoki postępowania.

W konsekwencji należało uznać, iż czas rozpoznania niniejszej sprawy należy uznać za zbyt długi, zwłaszcza w sytuacji, gdy nie sposób kwalifikować je też wielowątkowe czy na domiar skomplikowane.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 sentencji na podstawie art. 12 ust. 2 powołanej ustawy, zgodnie z którym uwzględniając skargę, sąd stwierdza, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania.

Stosownie do treści art. 12 ust. 4 powołanej ustawy uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2.000 zł do 20.000 zł. Skarżąca domagała się przyznania kwoty 14 000 zł. W ocenie Sądu Okręgowego żądana kwota jest zbyt wysoka w odniesieniu do czasu przewlekłości postępowania. Sąd uwzględnił żądanie strony w części wobec wagi naruszeń szybkości postępowania, których dopuścił się Sąd Rejonowy. W ocenie Sądu Okręgowego kwota 3 000 zł winna stanowić odpowiednią odpłatę skarżącej za konieczność długotrwałego oczekiwania na zakończenie postępowania w jej sprawie, a jednocześnie odpowiada dolegliwości spowodowanej opieszałością Sądu.

Wobec uwzględnienia skargi zwrotowi na rzecz skarżącego, w trybie art. 17 ust. 3 ustawy, podlegała uiszczona tytułem opłaty od skargi kwota 100 zł.

Natomiast żądanie wydania zaleceń stosownie do art. 12 ust. 3 ustawy uznano za niezasadne na obecnym etapie postępowania, skoro czynności procesowe zostały podjęte.

Z tych przyczyn skargę w tej części oddalono.